Art-terapia în îmbunătățirea comunicării

TEREC ALINA ANAMARIA
Școala Gimnazială ”George Coșbuc” Baia Mare

Subiectul propus este I.A., elev în clasa pregătitoare, la o școală de masă, din Baia Mare.

Ședințele vor avea loc în sala de clasă, la orele de Arte vizuale și abilități practice, având frecvența în funcție de evoluția copilului.

Hotărârea de a-l include în ședințele de art-terapie a fost luată de mine, învățătoarea clasei, în urma analizei comportamentului acestuia și a realității din sala de clasă, atât în timpul orelor, cât și în recreații. Am sesizat probleme de comunicare socială, emoționale, de atenție, comportamentale, interese și activități restrictive.

I.A. s-a născut într-o familie normală, fiind singurul copil. El frecventează o școală de masa, aflându-se în clasa pregătitoare și având vârsta de 6 ani. Părinții sunt intelectuali, tata este profesor de Educație muzicală, iar mama este profesoară de Limba engleză. Aceștia sunt implicații în activitățile copilului. Este un copil dezvoltat normal din punct de vedere fizic și în conformitate cu vârsta. Are tendința de a se juca singur, de a se izola, vorbind și gesticulând cu un prieten imaginar. IQ foarte ridicat. Prezintă dificultăți în menținerea atenției pe termen lung și respectarea regulilor. Limbajul este foarte bogat, folosind cuvinte și expresii elevate, termeni caracteristici vârstelor mari. Comunicarea este un segment dificil. Considerându-se superior celorlalți copii, din punct de vedere al inteligenței, nu dorește să lege discuții sau prietenii. Din cauza lipsei atenției, trebuie să explic de mai multe ori cerința pentru a putea să creionăm un canal de comunicare. Se simte bine în familie, din punct de vedere afectiv, transmite iubirea părinților, dar nu reușește, la rândul lui să transmită afecțiune colegilor. Singurul domeniul al artei de care se simte atras sunt schițele pe care le realizează el, în creion grafic sau stilou, lumea în viitor, roboți, povești, toate acestea fiind foarte greu de înțeles. Se concentrează cu mare greutate un timp îndelungat, este foarte ușor distras, găsește mereu o preocupare în afara celei asupra căreia ar trebuie să se concentreze. În general, în timpul orelor, participă activ aproximativ jumătate din timpul alocat, apoi găsindu-și alte preocupări; la orele de Arte vizuale sau în alte contexte, motricitatea fină este slab dezvoltată, având dificultăți în mânuirea foarfecelor, în jocurile propuse, participă doar atât cât poate coordona el jocul respectiv, cât poate fi în centrul atenției, iar apoi abandonează; în timpul recreațiilor, se joacă singur, rareori cu câte un coleg, dacă acesta acceptă să se joace ce dorește el.

Obiectivele ședințelor de art-terapie vizează:

- Dezvoltarea interacțiunii și a abilităților de comunicare
- Dezvoltarea abilităților de împărtășire a experiențelor
- Dezvoltarea abilităților recreative
- Dezvoltarea motricității fine
- Dezvoltarea empatiei
- Diminuarea anxietății, furiei, stresului
- Dezvoltarea abilităților de învățare
- Îmbunătățirea abilităților motorii(musculatura fină)

Mi-am propus ca, pe parcursul activităților, profitând și de faptul că predarea se face integrat, să organizez activități diverse, în care A. să fie “obligat” să colaboreze, să comunice, să

verbalizeze, să decupeze, să asculte părerile colegilor, să lipească, să deseneze, să răspundă la întrebări, etc... Toate acestea se vor realiza prin munca în grup, echipă, pereche...Activitățile propuse, în funcție de temele predate într-o anumită perioadă: colaje, picturi, modelaj, desene,…

Am ales pentru această ședință, ca temă, colaj "Compunere de probleme"

Copiii sunt împărțiți în grupe de câte 5 , trebuie să aleagă materialele necesare pentru compunerea unei probleme de matematică(adunare sau scădere în concentrul 0-10), să coloreze, să decupeze, să lipească, iar apoi să verbalizeze colajul realizat.

Pentru această ședință mi-am propus:

- Să comunice în condiții normale cu colegii(fără reproșuri, țipete, îmbrânciturI)
- Să coloreze în contur
- Să decupeze după contur imaginile propuse
- Să-și ajute colegii la nevoie
- Să verbalizeze acțiunile întreprinse și să prezinte, alături de ceilalți coechipieri, rezultatul muncii
- Să-și îmbunătățească abilitățile de învățare

I.Fenomenul artistic:

La începutul activității le-am prezentat provocarea, să realizăm, din imagini, probleme, pentru colegii noștri din clasa paralelă. Le lansăm o provocare! Apoi, am adus un săculeț cu imagini dintre care vor alege imaginile cu care vor lucra. Le-am prezentat suportul de lucru, materialele necesare și am discutat modul în care ne vom grupa. Au stabilit ei că se vor grupa în funcție de locul în bănci, câte două rânduri. Pe rând, au discutat imaginile găsite în săculeț, au comunicat și le-au ales pe cele mai potrivite, în funcție de ideea pe care o aveau în conceperea colajului.

A venit rândul grupei în care se afla și A. Au venit spre săculeț, au analizat imaginile, iar A. și-a spus părerea, ceilalți au comunicat cu el, dar a prezentat unele nemulțumiri, în mod verbal și prin gesturi, legate de alegerea finală a imaginilor. Au plecat la măsuțe, și au ales un coordonator de grup. A. și-a dorit să fie el cel care va coordona activitatea. Colegii au acceptat și au început conceperea colajului. Fiecare a colorat o imagine și au decupat-o. A. se uita și superviza ceea ce făceau ceilalți colegi. Aceștia și-au spus părerea asupra modului în care A. a colorat și a decupat, iar el a încercat să le asculte părerile și s-a corectat, a colorat mai uniform, a corectat decupajul realizat. Și-a concentrat atenția asupra activităților propuse, însă la un moment dat, în timp ce colegii lui lipeau și finalizau colajul, el a găsit niște hârtiuțe cu care s-a jucat, le-a rupt mărunt, le-a lipit, le-a mâzgălit. La final, a renunțat tacit la rolul de coordonator, a participat la prezentarea colajului, dar nemaimanifestând același interes ca cel de la început. Problema prezentată a fost foarte interesantă. Colegii au fost foarte încântați, au apreciat ca fiind un colaj foarte bine realizat. Aspectul final al colajului a fost unul plăcut, problema compusă a fost corectă, a avut imagini care se îmbinau, se completau una pe alta, erau realizate cu grijă, cu atenție, toți fiind mulțumiți. Au fost foarte bucuroși, s-au strâns în brațe și l-au cuprins pe A. în îmbrățișarea colectivă, iar acesta s-a bucurat alături de ei, transmițându-le un zâmbet și o îmbrățișare.

II.Capacități relaționale:

La prezentarea provocării A. a fost încântat, a fost atent la indicații și a manifestat interes în realizarea ei. A comunicat cu colegii de grup, la început, iar pe parcurs și-a pierdut interesul. A relaționat în limite normale cu colegii, manifestând anumite nemulțumiri, în mod verbal și prin gesturi. La final a fost plăcut surprins de aprecierile colegilor, de rezultatul muncii grupului din care a făcut parte, deși la un moment dat și-a pierdut interesul, nu s-a mai putut concentra, și-a găsit alte preocupări. A împărtășit cu

ceilați bucuria reușitei și chiar a zâmbit și i-a îmbrățișat. Relația cu colegii și cu mine, pe tot parcursul ședinței a fost una de cooperare, comunicare cu unele sincope, concentrarea atenției la instrucțiuni, la prezentarea temei, dar au existat unele manifestări de nemulțumire, manifestate într-un mod mai puțin civilizat.

III.Bilanțul ședinței de art-terapie:

Ședința de art-terapie s-a desfășurat conform descrierii de mai sus. Consider că mi-am atins obiectivele în proporție de 90% și că tot ceea ce s-a desfășurat în cadrul activității a adus beneficii atât lui A. cât și colegilor lui. De asemenea, progresele dorite le vom putea observa după mai multe ședințe diversificate ca obiective, după multă perseverență. Pe tot parcursul ședinței, manifestările lui A. nu au ieșit din tiparul manifestărilor cu care eram obișnuită, ci m-a surprins cu atitudinea conciliantă de care a dat dovadă atunci când au avut discuțiile legate de imaginile pe care ar trebui să le aleagă. A fost deosebit de atent și de dornic să participe la scrierea problemei, atunci când sarcina era mai complicată și copiii l-au solicitat să scrie. Văzând că ceea ce au realizat a avut un aspect minunat, le-a fost apreciată munca, și-a exprimat dorința de a mai realiza și alte activități de genul celei pe care tocmai a încheiat-o.

IV.Analiza ședinței de art-terapie:

Consider că mi-am atins obiectivele în proporție de 80%. Am observat o îmbunătățire în comunicarea cu ceilalți colegi, a fost mai flexibil în împărțirea rolurilor, a conștientizat dorințele celorlalți, a acceptat dorințele celorlalți, a colorat, a decupat cu mai multă atenție, a manifestat o toleranță crescută pentru interacțiune, i-a sporit într-o oarecare măsură capacitatea de concentrare, gândirea simbolică, chiar am observat că au continuat discuțiile și comunicarea pe parcursul recreațiilor.

Partea cea mai dificilă a fost consensul la care trebuiau să ajungă în alegerea imaginilor care compuneau problema, parte care atingea obiectivul principal propus, comunicarea cu colegii. Toate aceste propuneri: provocarea, imaginile, culorile, lipiciul, conpunerea colajului, finalitatea, au avut ca scop atingerea obiectivelor propuse.

Erorile produse au fost de natura conjuncturală, reacțiile colegilor, dorința lor de a-și menține punctul de vedere , au constituit o provocare, iar A. a reacționat într-un mod mai puțin plăcut pentru ceilalți. Tot ei au ajuns la un consens și au continuat colaborarea pe tot parcursul activității, insistând să continue alături de ei până la final.